

‘De druppel die uit de steker komt, die moet goed wezen’

Waterbeheer in een stroomversnelling

Toen de gebroeders Van der Valk 25 jaar geleden hun paprikakwekerij vanuit het Westland verplaatsten naar Vierpolders (op Voorne-Putten), legden ze meteen een enorm regenwaterbassin aan. En daar hebben ze tot op de dag van vandaag geen moment spijt van gehad. Water is een cruciaal onderdeel in de bedrijfsvoering. Waterspecialist Han Opstal van Van Iperen komt met grote regelmaat over de vloer om de waterkwaliteit optimaal te houden. Zijn opdracht is helder: “De druppel die uit de steker komt, die moet goed wezen.”

Door: Ton van der Vliet Fotografie: Glenn Mostert

Van 15.000.000 liter regenwater in het bassin naar een minuscule druppeltje, dat is nogal een weg. Een weg die bovendien zorgvuldig in verschillende stapjes is opgedeeld. Om de zoveel weken komt Han naar Vierpolders (Leo: “Hij hoort nog net niet bij het vaste meubilair, maar komt met grote regelmaat.”) om de vinger aan de pols te houden. Dan begint het grote ‘bemonsteren’. Han neemt watermonsters in het bassin, in de natte ruimte, van de dagvoorraad en bij de druppelaars. Al die monsters analyseert hij ter plekke en die analyses vormen de basis voor zijn advies. ‘Meten is weten’ is het parool, en geen dag is hetzelfde. Als een tijger waakt Han over de pH-waarde en met een fotometer houdt hij de belangrijkste parameters voor de waterkwaliteit nauwlettend in de gaten. Is er veel regen gevallen? Dan zal hij Leo adviseren om wat extra Proteck aan het bassin toe te voegen om zo de algengroei af te remmen.

Veel veranderd

En Leo op zijn beurt neemt die adviezen ter harte. “Wij hebben de overtuiging dat een goede teelt alleen mogelijk is met goed materiaal. Dus met goed uitgangswater, met gezond plantmateriaal en goede meststoffen; alles moet gewoon goed zijn.” Wat dat betreft is er in 25 jaar veel veranderd. “Toen we hier begonnen maakten we ons niet druk om water. We

gingen ervan uit dat regenwater en bij een tekort, oppervlaktewater altijd goed was, dus dat gebruikten we zonder daar verder veel bij na te denken.” Daarin kwam verandering nadat ze via hun kwekersgroep een keer een lezing hadden bijgewoond van Van Iperen. En ze zagen hoe snel iets kan vervuilen en wat het belang is van schoon uitgangswater voor een goede teelt. Daarmee kwam de belangstelling voor water letterlijk in een stroomversnelling.

Glaasje water uit het bassin? Geen probleem.

Crazy roots

Ook Han ondervond dat. Hij was commercieel-technisch specialist bij Van Iperen. Water ging hij ‘erbij’ doen. Dat begon met anderhalve dag per week, maar al snel was hij fulltime waterspecialist. De toenemende interesse voor het wel en wee van water begon bij de ‘tomatenjongens’. Tomatentelers hadden veel last van ‘crazy roots’, een bacterie die leidde tot overdreven wortelgroei. De plant stopte alle energie in de wortels en vergat vrucht te maken. Op zoek naar de oorzaak daarvan vonden de kwekers het nodig om met name de waterkwaliteit nader onder de loep te nemen. Han:

- CIJFERS EN FEITEN -

Gebr. Van der Valk is een familie-bedrijf van de tweede generatie. De oorsprong ligt in de jaren veertig en dat was nog in het Westland. In 1992 week het bedrijf uit naar Voorne-Putten waar in twee fases een bedrijf van 40.000 m² werd neergezet. “Toen we hier begonnen waren we een grote paprikakweker, nu een middelkleine.” Het taartpuntvormige bassin meet 130 x 72/30 meter en bevat gemiddeld 15.000 m³ water. Er werken 7 personen in vaste dienst, 7 uitzendkrachten en 3 seizoenskrachten. Gemiddeld oogsten ze 40 ton rode paprika's per week, op jaarbasis ca. 1.350.000 kilo. Leo van der Valk: “We streven naar zo'n 35 kilo per m², en dat lukt alleen als je het gehele proces goed op orde hebt.” Leo en Martin van der Valk hebben geen opvolging in de familie maar zijn bezig met het voorbereiden van een bedrijfs-overdracht aan hun medefirmant Peter Duijvestein.

”Terecht. Want water is een mooi product om allerlei bacteriën, schimmels en organismen in te laten groeien én te transporteren naar de planten toe. En er zijn heel veel organismen die we juist helemaal niet bij die plant willen hebben. Die moet je dus onderweg zoveel mogelijk zien te elimineren. Agro bacteriën kunnen via regenwater van het dek van de kas in het bassin terechtkomen. Dus is het zaak die infectiedruk zoveel mogelijk weg te nemen. En dat vereist een systeem-aanpak. We pakken alle meetpunten beet. Van bassin tot druppelaars. Op elke plek kan namelijk iets gebeuren. Maar uiteindelijk moet de druppel die uit die steker komt wel goed wezen!”

Geen hond in de schuur

Hoe nauw het allemaal luistert, onderonden de gebroeders van der Valk toen ze twee extreem droge jaren meemaakten. De capaciteit van hun enorme bassin schoot te kort en ze moesten oppervlaktewater uit omliggende sloten innemen. Leo: “Dat gaf problemen omdat daar veel verontreiniging in zit. Terwijl tegelijk supermarkten steeds hogere eisen stelden aan o.a. het levensgehalte in het water (ATP). En ja, er valt inderdaad weleens

een vogelpoep in het water van ons bassin...” Al tientallen jaren eerder waren we door onze afnemer geconfronteerd met in onze ogen extreme eisen op het gebied van hygiëne en dit leidde toentertijd tot heftige discussies bij de kwekerij. Leo: “Een van onze afnemers stelde dat er geen hond in de schuur mocht komen. En dat onze medewerkers ook niet meer mochten eten in de verpakkingruimte. En dit mocht niet, en dát mocht niet... ‘Ja, jongens’, zeiden we toen tegen elkaar, ‘als het zo moet stoppen we er vandaag nog mee’. Maar we zijn het tóch gaan doen. En je merkt dat je er in de loop der jaren steeds meer aan gewend geraakt dat procedures schoon, netjes en hygiënisch moeten zijn. Daar groei je langzaam in. En daar is uiteraard ook water bij gekomen. Het is een doorlopend proces; het steeds verder verbeteren van je uitgangssituatie om te zorgen dat je constant een schoon en mooi product hebt. Uiteindelijk is ons doel om zo optimaal en duurzaam mogelijk te telen.”

‘Té schoon is ook niet goed’

Het is dus doorlopend aan verschillende knoppen draaien. Het directe effect van waterbeheer is lastig meetbaar, maar Leo vergelijkt het met een vaccinatie die iemand krijgt tegen een bepaalde ziekte. “Ook daarvan kun je het effect niet meten, want je weet nooit wat er was gebeurd als je het níét had gedaan. Maar ik heb wel de overtuiging dat we met deze werkwijze verrassingen voorkomen. Je kan door blijven gaan op de oude manier en wachten tot het een keer fout gaat. Of je bent de verrassingen vóór. En met dat laatste zijn we met z'n allen in de tuinbouw steeds meer bezig.” ‘Meten is weten’ is bij het verfijnen van de processen een belangrijk uitgangspunt. We komen steeds meer te weten over hoe schimmels en bacteriën zich ontwikkelen. Tegelijk weten we een heboel nog steeds niet. De kunst is om de balans te bewaren en dat is ook een kwestie van het gezonde verstand gebruiken. Leo: “Té schoon is ook niet goed.

- 1 MINUUT EN 33 SECONDEN -

Dit hele verhaal is ook samengevat in een video van 1 minuut en 33 seconden, waarin Leo van der Valk en Han Opstal kort en krachtig vertellen over het waterbeheer bij deze paprikakwekerij. iperen.com/water

Onze burens hebben een keer meege-maakt dat daardoor een hele zwakke bacterie ineens ging groeien en het systeem verstopt raakte met een snotterig slijm. De oplossing was er een emmer slootwater doorheen te gooien om toch wat biologisch leven te krijgen.”

Glaasje water uit het bassin

Water en waterbeheer is een onderwerp waarover je nooit uitgepraat raakt. Ook al omdat de omstandigheden zo sterk uiteenlopen. Zo vertelt Han dat hij uit het bassin van Leo (met een ATP-waarde van ca. 500) gerust een glas water durft te drinken. “Maar ik kom ook bij bedrijven die in droge tijden extra oppervlaktewater moeten innemen en waar ik dan een ATP van 20.000 meet. Dan moet ik flink aan het werk om die hoge waardes terug te brengen, en met een degelijke systematische aanpak lukt dat ook wel. Maar daar drink ik dan toch liever een glaasje water uit de kraan.” ■

